

○ P O V E S T E
D E
D R A G O S T E

VERA SAMSON

Vera Samson
O Poveste de Dragoste

«Издательские решения»

Samson V.

O Poveste de Dragoste / V. Samson — «Издательские решения»,

ISBN 978-5-44-961358-5

Eroina își ține în altarul sufletului icoana cu chipul primei iubiri. Eroul principal i-a făcut o invitație către veșnicie. El devine tandru și grijuliu în fața frumoasei fete pentru toată viața. Iubirea reprezintă rolul principal din relațiile tinerilor și formarea lor ca personalități. Nu există pe lume nimic mai prețios decât dragostea adevărată.

ISBN 978-5-44-961358-5

© Samson V.

© Издательские решения

Содержание

Ultimul sunet de clopoțel	6
Balul de absolvire	7
Invitație	8
Pregătirea pentru examenele la facultate	11
Studiile	16
Конец ознакомительного фрагмента.	28

O Poveste de Dragoste

Vera Samson

*“Dragostea este sentimentul cel mai
măreț, care face minuni, care făurește
oameni noi, creează cele mai mari valori
morale.”*

A. S. Makarenko

© Vera Samson, 2019

ISBN 978-5-4496-1358-5

Created with Ridero smart publishing system

Ultimul sunet de clopoțel

Ultimul sunet de clopoțel răsună astăzi în toate școlile din Republică pentru 335.000 elevi, iar cu această ocazie, în școli se organizează serbări solemne.

După ultimul sunet, pentru majoritatea elevilor, începe vacanța de vară, iar pentru absolvenți încep examenele de bacalaureat.

Festivitățile trezesc sentimentele de împlinire și mândrie pentru realizările obținute în anul școlar, prin aportul dascălilor, prin succesele elevilor, dar și prin grija părinților.

Odată cu terminarea sesiunii de bacalaureat din 17 iunie, s-a dat start balurilor de absolvire din Republică.

Jurnalistul Sergiu Davidov se afla în jurul unui grup de absolvenți.

– Cum vă pregătiți voi pentru balul de absolvire?

Țurcanu Elena: “În timp ce unii absolvenți așteaptă cu sufletul la gură momentul de a spune ‘Adio’ anilor de liceu și de a păși în viața de maturitate, să se distreze la balul de absolvire, alții numesc această sărbătoare un eveniment neimportant.”

– De ce? Balul de absolvire este o tradiție frumoasă.

– E frumoasă, dar și un prilej de a scutura buzunarul părinților în goana după atenție. Golbureanu Ion: “Nu toți părinții au posibilitatea de a plăti sume mari de bani pentru o singură seară de bal.”

Balul de absolvire

Balul de absolvire în ziua de astăzi este aproape obligatoriu și indispensabil, elevii îl așteaptă cu nerăbdare. Emoția finalului și ideea că drumurile lor se vor separa în curând îi fac pe elevi să se apropie unul de altul, să se distreze la petrecerea organizată în cinstea lor.

Dacă în trecut, balul de absolvire era o simplă festivitate, acum părinții ajung la cheltuieli mari în organizarea acestui eveniment.

Părinții plătesc pentru muzică, pentru local, meniu. Domnișoarele se interesează din timp de cumpărarea rochiilor cu o sumă care ajunge până la 100—1000 de euro. Băieții își procură costume care să le vină ca turnat pe corp, o cămașă asortată și o pereche de pantofi eleganți pentru noaptea absolvirii.

– Comparând cu timpul nostru, este greu de imaginat, era cu totul diferit, ne vorbește un părinte.

Începea și se termina monologul în această seară cu binefacerea Partidului Comunist și grija cu care acesta se ocupa de generația în continuă creștere.

– Astăzi suntem toți implicați în pregătirea acestui bal de absolvire.

Invitație

Pentru că ne-ați călăuzit ideile și visele, atunci când începeam să ne făurim propriul drum, pentru că ne-ați transmis din cultura și rafinamentul dumneavoastră și pentru că în acei ani minunați ne-ați dăruit fiecăruia dintre noi câte o frântură din sufletul dumneavoastră, avem deosebită plăcere de a vă invita la balul de absolvire care va avea loc pe data de 21 mai, 2006, în localul școlii, la ora 10:00 să ne bucurăm împreună de terminarea școlii.

Vă așteptăm cu drag.

Clasa X

Am organizat o tablă unde-și scria fiecare elev sau părinte dorințele sale: Iată unele dintre ele. “Avem onoarea să vă invităm la festivitatea care marchează finalizarea cu succes în școala ce ne-a format ca personalități.”

Clasa X

Referate pe teme: “Suntem alături de voi prin calitatea produselor oferite, dând dovadă de profesionalism și seriozitate cu o experiență vastă dobândită pe parcursul anilor.

Un placaj cu denumirea: “Absolvirea durează o clipă, iar amintirea ei – o viață întreagă.”

Ungureanu Oleg: “Anii de școală sunt ani care nu se uită niciodată.”. Fiecare prim sunet este un început al sfârșitului, aici se formează personalitatea fiecăruia dintre noi. Prima încercare a fost primul pas alături de profesoara de clasă, primul sunet al clopoțelului dus în propria mână de copil pentru a vesti ziua de 1 septembrie – ziua cunoștințelor, scrie Sergiu Davidov.

Toate acestea te fac să te pomenești într-o lume nouă începătoare plină de tainele învățăturii, ale cărților. Aici, la Școala nr. 25 din Chișinău, am învățat și am absolvit. Acum sunt jurnalist. Mă apropii de câțiva elevi din această școală:

– Cum te numești?

– Sunt Viorel Rusu, am învățat în această școală, diriginta noastră este Vera Ivanovna.

– În anii de școală, mă simt foarte fericit alături de colegi și prieteni, căpătând o adevărată experiență a vieții. La școală am un colectiv de colegi exemplari. Aici apar primele vise, primele dorințe despre viitor.

– Eu sunt Smetanca Zina.

– Unde studiezi tu?

– La Liceul “Ion Creangă” din Chișinău.

– Ce înseamnă pentru tine a studia la liceu?

– Liceul este un loc unde învăț și mă pregătesc pentru viața alături de profesori, părinți și colegi, încep să-mi realizez vise și speranțe. Liceul este locașul unde ne formăm ca cetățeni, ne gândim la prezent și la viitor. Fiind absolvenți, ne apare o imagine clară că, de-acum, acesta este trecutul. Părinților aducem respect pentru că ne-au îndrumat spre viața independentă.

– Ce dorești să transmiți urmașilor?

– Să meargă tot timpul înainte și mai departe, ca să acumuleze cât mai multe cunoștințe.

– Dar tu cum te numești?

– Mariana. Vreau să le doresc absolvenților drum bun în viață.

– Eu sunt Dorin, mă pregătesc să dau la Facultatea de Litere.

– Așa de elegant ești îmbrăcat!

– Astăzi este o zi însemnată pentru noi, poate de astăzi ne despărțim de unicul nostru colectiv; iată, eu, Dorina, Gheorghe și Viorel împreună vom susține examenele la limbi străine.

- Vă doresc succese. Peste câteva minute, începe festivitatea.
- Drum bun în lumea cunoștințelor!
- Mulțumim!

* * *

Astăzi, toate fetele sunt frumoase ca niște zâne din povești, dar Dorina este cea mai elegantă dintre toate fetele. Ochii ei negri străluceau și păreau și mai întunecați decât erau. Părul era format într-un coc, pe codița ei elastică tremura un trandafir pe frunza căruia străluceau imitații de picături de rouă. Purta o rochie de culoarea safranului, la care se asociau trei buchete de boboci de trandafir cu verdeață.

Una câte una, se adunau fetele cu coafurile bine fixate pe frunți și răsucite pe ceafă, unele erau împodobite cu coronițe de flori.

Dorin, în ziua aceea, arăta atât de elegant; cu un costum deosebit de frumos, cămașă, cu un guler mai înalt ca de obicei și încheiat la tunică de sus până jos, avea pieptul atât de țepăn și de nemișcat, picioarele se ridicau ritmic, cu pași apăsați, delicat, țanțoș ca un cocoș de rasă, cu pălăria albă pe o parte.

Mi-am mutat privirile în altă parte. Niciodată n-am simțit o ființă cu un farmec atât de puternic. Vasilina se prăpădea după el.

În sfârșit, luminile orchestrei se aprinseră, se începuse o veselie nemaipomenită, apoi muzicanții intrară unul după altul și, la început se auzi zgomotul lung și discordat al contrabașilor, al vioarelor care scârțâiau, al trompetelor trâmbițind. Din scenă se auzeau 3 bătăi din gong; începu duruital timpanelor.

Între timp, frânturi de gânduri veneau și se risipeau, purtate de valurile muzicii. Ea, Dorina, se lăsă furată de legănarea melodiilor și simțea vibrând din toată ființa ca și cum arcușurile viorilor i s-ar fi plimbat prin nervi.

Era o înghesuială. Cadrilurile începuse. Dorina intră încet și se așeză pe un scaun lângă ușă parcă neobservată de nimeni.

Deodată, apăru Dorin. Toată lumea îl numea rege, a cărui jiletcă părea lipită de corp. Se îndreaptă spre Dorina, face o plecăciune, invitând-o la dans. Ea îi șoptește la ureche:

- Eu dansez destul de prost dansurile clasice.
- Te asigur că o să te conduc cu grijă.
- Stai să înceapă cineva dansul, îl rog.
- Ce ai tu nevoie de ceilalți?

Începură încet, încet, apoi mult mai repede, se învârteau, se învârteau. Totul se învârtea în jurul lor; lămpile, mobilele, parchetul. Rochia ei se atingea pe la poale de pantalonii lui, picioarele lui întâlneau picioarele ei. El coborî privirea spre a ridica ochii spre ea.

- Ești frumoasă, îi șopti el drăgăstos.

Ea obosise, o cuprinse o moleșeală, se opri, el era nevoit s-o cuprindă, deși ei îi era rușine, se opriră, răsufla adânc.

Porniră din nou și cu o mișcare mai rapidă, o trage după el. Ea își lăsă capul pe pieptul lui, continuând să se învârtească.

Toată lumea îi privea cât de frumos dansau, parcă mult prea mult au repetat dansul acela. Apoi o conduse la loc.

Ea deschise fereastra, ca să intre aer curat, afară cădeau picături de ploaie.

Balul se prelungea, dar Dorina a plecat acasa, nu-și permitea să plece târziu acasă.

La dans îl invită Vasilina.

Ea, legănându-se în ritmul orchestrei, alunecă înainte spre el cu mișcări ușoare ale gâtului. Muzica scotea sunete sonore, picioarele îi țineau ritmul. Dansau un vals. Fustele fetelor se umflau

și se atingeau ușor, mâinile se întâlneau și se despărțeau. La bărbați, gâtul li se mișcă ușor deasupra cravatelor discrete, se ștergeau la gură cu batiste brodate din care se răspândea un miros dulce de parfum.

Iată aici, într-un colț de sală se adunase un grup de fete și cântau cântecul îndrăgit:

Trandafir de la Moldova
Te-aș iubi, dar nu știu vorba,
Lunca-i luncă, iarba-i verde
Ce-am iubit nu se mai vede
Ce-a fost verde s-a uscat, măi
Ce-am iubit s-a scuturat.
Din altă parte s-au alipit și băieții:
Trandafir moldovenesc
Te-aș iubi, dar nu-ndrăznesc, măi.
Lunca-i luncă, iarba-i verde
Ce-am iubit nu se mai vede
Ce-a fost verde s-a uscat, măi
Ce-am iubit s-a scuturat.

S-au format din nou perechi, băieții conduceau fetele acasă cu zgomote, veselie, râsete, glume.

Viorel strigă în gura mare: Libertate! Libertate!

Gheorghe zice: Nu pentru mult timp! Trebuie să ne pregătim de facultate!

* * *

De-acum eram mai liberi și serile le petreceam împreună cu fetele de la cursul superior. Ele ne povesteau din romanele de dragoste, despre jurăminte printre suspine, lacrimi, sărutări...

Pregătirea pentru examenele la facultate

Începeam să ne pregătim examenele de intrare la facultate, dar totul se termina cu discuții despre dragoste, amor, despărțire. De la o vreme, am început a pregăti materialul împreună: eu, Viorel, Dorin, Vasilina, unde era Dorin, și ea se alipea. Gheorghe era îndrăgostit de Vasilina, dar ei îi plăcea numai de Dorin.

Dorin se gândea la Dorina și își făcea iluzii: Această fată frumoasă va fi numai a mea, toată vremea i se făcea dor de ea s-o vadă din nou. Se gândea cum ar face prima cunoștință de dragoste, nu știa cum să înceapă, Dorina era o fată modestă și el era rușinos, dar trebuia cumva să se alipească de ea: Așa... intru în cameră cu pași ușori, ea nu se întoarce, o sărut pe ceafă, îi ating pieptenele. Oare reușesc s-o sărut pe obraz? Foarte gingaș, mai departe îi acopăr cu pupici de-a lungul brațului din vârful degetelor până la umăr. Ea, desigur, îi sălbatică, îl respinge. Așa mi-a povestit mama când a făcut cunoștință cu tata, zice Dorina. Băiatul trebuie să-i arate fetei gingășia, altfel cum?! ea Dorina, voia și ea să afle ce se înțelege în viață prin cuvintele: fericire, dragoste, pasiune, care i se păruse atât de frumos descrise în romane. Ori să stea cu coatele pe pervazul ferestrei și să aștepte prințul pe un cal alb?!

Iluzii, povești, îmi zicea prietena mea, Cristina.

* * *

E o dimineață răcoroasă de vară. Fac o plimbare prin pădurea din apropiere.

Din luminișurile înverzite ale pădurii, soarele greu scăpase printre acest des frunziș, stejarii rămuroși, cu corone mari și trunchiuri îndesate își întindeau brațele noduroase deasupra covorului gros de frunziș de ani.

Ici-colo ei își împleteau atât de strâns ramurile cu cele ale fragilor și altor copaci, încât nu lăsau să treacă prin ele razele asfințitului.

Razele purpurii ale soarelui aruncau o lumină zdrențuită și palidă. O piatră se prăvălise și, auzindu-se apa unui pârâiaș, îi oprea calea. Nu așa de departe se auzea cum bubuie tunetul. Ploua.

– În viața mea n-am vazut așa ploaie de vară, cu stropi așa de mascați. Parcă nu se simte nicio adiere de vânt, dar stejarii gem și trosnesc din ramuri de parcă ar vesti vijelia. Eu fug spre casă, nu eram pregătită de ploaie.

La o cotitură de drum, îl întâlnesc pe Viorel, colegul meu de clasă.

– De unde te-ai luat pe așa vreme?, strig eu.

– Am fost la Ana, ne pregătim de matematică, primul examen la facultate.

– Așa de dimineață?

– Așa ne-am înțeles, dar vezi că ne-a încurcat ploaia.

– Fugim, fugim, vezi ce stropi mari, ne udă leoarcă.

Ne oprim sub o streșină și dârdâiam de frig. Nu era cazul să mergem mai departe.

– S-a spart cerul. El se dezbracă de tunică și mă acopera după ce se potolise ploaia.

– Îți place de Ana?, întreb eu și mă uit în ochii lui.

– Eu iubesc fetele, dar încă n-am înțeles sentimentele adânci și profunde de iubire.

Viorel este un băiat cu trăsături aspre, puternic reliefate și deosebit de expresive, reîntors recent de la mare și bronzat de soarele tropical. Semăna cu un negru și în starea obișnuită, îți face impresia că s-a ivit după potolirea unei furtuni de patimi. La cea mai mică emoție, vinele de pe frunte se umflau, iar buza de sus și mustățile negre și groase începeau să tremure, ceea ce însemna că furtuna putea să se stârneasă din nou foarte lesne. Ochii lui negri și pătrunzători rosteau cu fiecare privire povestea unei predici doborâte și a unor primejdii înfruntate și păreau să sfideze orice stavila aflată în calea dorințelor lui. O cicatrice adâncă rămăsese în urma unei lupte pentru o fată. În povestirea

sa rostea cuvinte cu un ton grav, pline de importanță și contrasta puternic cu vorbele simple, pe care socotise nimerit să le folosească.

– S-a întâmplat ceva, Viorel?, îl întreb gingaș să nu-l supăr.

– Așa fleacuri o să – ți povestesc cândva, acum trebuie să fugim acasă cât s-a oprit puțin ploaia.

– Uf, ce frig e, trebuie să fac o baie caldă și să beau un ceai fierbinte.

A doua zi, Dorina se simțise rău; ba îi era frig, ba o dădea în fierbânțeală, simțea o durere de cap de nu mai putea să studieze matematica, a stat în pat două zile.

Dorin se neliniștea, unde ar fi Dorina. Fuge la prietena ei, Ana:

– Ana, tu nu știi unde este Dorina? Noi ne-am sfătuit să studiem materialul la matematică, dar ea nici a doua zi nu se arată.

– Ieri ne-a prins ploaia, cred că a răcit. El o privi cu niște ochi îndurerați, părea că îndura suferințe peste măsurile lui și totul era indiferent pentru el.

– Trebuie s-o vizitez, numaidecât, vrei să mergi cu mine?

– Da, merg, răspunde Ana.

– Eu plec să cumpăr un buchet de flori.

Peste 5 minute se ivește de după colț Dorin cu un buchet mare de trandafiri albi.

– Ce minunăție de flori!

– Cred că o să-i placă.

Sună soneria, ea privește în vizorul ușii și nu-i vine a crede, Dorin?

– Bună ziua, Dorina, cum te simți? Iată flori pentru tine.

– Bună, mă simt mai bine, ieri ne-a prins ploaia și am răcit.

– Vă las pe voi singuri să mai stați de vorbă, pe mine mă așteaptă Viorel, a zis Ana.

Am discutat despre multe și sufletele noastre pluteau deasupra cuvintelor, ca un roi de fluturi deasupra unei plante.

Simțeam că el este exemplarul meu unic, că ne întâlnisem de la începutul lumii și trebuie să fim alături până la sfârșit, trecând prin toate cele mai importante evenimente ale vieții cu brațele pline de trandafiri..

De azi pregăteam materialul pentru a susține examenele de intrare la facultate numai în doi.

Uneori înțelegeam că eu, însumi acceptând odată situația, mă voi obișnui cu ea, nu o mai găsii tulburătoare.

Dorin o admira atât de pasionat, că toată lumea vedea acea scenă de dragoste. Mă simțeam așa, cum te deștepti după un vis atroce și îți reiei viața în alt ritm, dar mă tem de despărțire.

– Dar cum să aflu că despărțirea este egală cu mișcarea planetelor?

Această iubire înflorea fără seamăn, așa cum înfloresc crinii în luna mai.

Dorina cu ochii săi albaștri, vii cu neastâmpărata figură a taliei tinere izbutea să fie adorată de studenți, prieteni. Băieții îi întâlneau mereu ochii ei umezi de emoții și o admirau cu un surâs trimis ca o promisiune de sărut. Toate dragălășeniile îi pândeau un prilej de un sărut, dar în zadar.

Fetele îl cunoșteau pe Dorin ca un dansator iscusit și care le învăța să danseze dansuri clasice, așa un dans – model tango.

Dorina era atât de frumoasă și grațioasă în brațele lui Dorin, executa mișcările pe care le dicta el. Cu fața înflorită de fericire, ea dansa lipită de el, mergea cu toate simțurile indiferentă la tot ce se întâmplă nu numai în jurul ei, ci la tot restul lumii, spre destinul ei ca pe un drum nou la nesfârșit.

Eu, Dorin, Vasilina, Gheorghe, Viorel și Ana ne-am ales limbile pentru a le studia la facultate.

– Astăzi ne pregătim mai intens pentru ca mâine să fim cu mintea ageră, zice Dorin, adunându-și manualele.

Gheoghe se așeză lângă Vasilina, o sărută pe obraz. Ea lăsă o privire neîndestulătoare, era nu prea încredințată în cunoștințele la limbi. Dar și-a ales limbile ca să mai fie alături de Dorin.

Deodată, Gheoghe nu prea observa lucrurile acestea, dar bine le observa Dorin.

Gheoghe era un băiat cu sufletul deschis, dar cam iute din fire, avea o față lată, cu trăsături limpede, cu niște ochi mari albaștri, dinții frumoși, întreaga lui ființă respira acea voie buna care însoțește o fire repezită și aprigă. În jurul gâtului avea un lăntișor de aur.

O privea țintit pe Vasilina, a cărei frumusețe îl tulbura. Ea avea un trup cât se poate de armonios, înaltă, fața ei de o albețe sclipitoare.

– Ce ochi frumoși, deseori vorbeau între ei băieții.

Într-adevăr, ochii frumoși limpezi, încadrați de niște sprâncene frumos desenate, destul de negre pentru a da contur frunții, părea că avea darul de a aprinde și de a topi, de a porunci și de a implora. Dacă impresia era cea mai firească, se vede cazul ei de obișnuință de a domina cu un caracter mândru. Părul bogat, de o nuanță între brun și blond, era pieptănat cu grație, cârlionțat. Purta la gât un pandantiv de aur.

Când Vasilina băgă de seamă că ochii lui Gheoghe sunt ațintiți asupra ei cu o strălucire deosebită, privirea ei era neplăcută. Ea își plimba privirile ei de la Gheorghe la Dorin. Ea părea muncită de gânduri răscolitoare, vorbind despre graiul cu care poate un bărbat să cucerească femeile.

Pe când Dorin era un bărbat în floarea vârstei, chipeș, trupeș și puternic. Ea îl compară cu Gheorghe veșnic cu ochii șterși de lene, adormiți, niciodată nu era săturat de somn, adormea la lecțiile pe care nici nu le pregătea, greoi în mișcări și lua așa de greu o hotărâre, lipsă de curaj. Alții erau de părere că patima beției moștenite din strămoși îi întunecase mintea care și așa nu era chiar ageră.

Toate acestea le cunoștea Vasilina și totuși, în ciuda lui Dorin, o făcea. Se tot îndrăgostea mai tare de Dorin.

În timp ce Dorin citea ceva din opera lui Pușkin, îmi șoptea la ureche:

– Ești un trandafir gingaș de o frumusețe fără seamăn.

– La ce te gândești, Vasilina?, o întreb eu.

– E greu când te zbați toată viața și ajungi la nimic, la o deznădejde mistuitoare.

– Tu acum despre ce vorbești? Noi discutăm despre lirica lui Pușkin.

– Eu vorbesc despre faptul că viața este cu totul altceva despre aceea de care vorbește Pușkin.

Când nu poți da la o parte perdeaua care – ți acoperă sufletul, pentru ca să știi ce răni sunt acolo.

– Datorită unei pure elaborări spirituale, lămurește Dorin, zguduit de profund, religia este o dogmă, că soțul și soția sunt predestinați de la facerea lumii, că peste catastrofele vieții, uniți și egali unul cu altul, față în față unul cu altul, că în această viață vor fi și în veșnicia viitoare. E și una dintre cele mai frumoase imagini create de gândirea omenească.

– Eu cred, zice Vasilina, că prăbușirea mea lăuntrică e atât mai grea, cu cât mi se rupsesse totodată și axa sufletească, încrederea în puterea mea e numai filozofie.

– Tu trebuie să studiezi filozofia, draga mea, îi zise Gheorghe.

– Ne-am reținut, se inserează, ne întâlnim mâine la Universitate.

* * *

Dorin și Dorina rămăseseră în urma colegilor, discutând aprins despre lirica lui Pușkin.

Cerul era senin, luna plină răsărea greoaie și roșie atât de neașteptata ei apariție.

– Luna transfigurează totul, începe Dorin: gardurile, acoperișurile copacilor de odinioară, în bătaia lunii erau frumoase, în timp ce freamătul nopții părea însuși căderea luminii lunii peste copaci și peste iarbă.

O noapte cu luna pare mai rece, lumina albă, fiind asociată poate cu zăpada, dă o senzație de frig.

– Brrrr! E frig, fugim spre casă!

Dorin o sărută gingaș pe frunte.

– Pe mâine, micuțo!

* * *

Astăzi ne sculăm mai devreme ca de obicei, puțin încordați, dar încredințați în cunoștințele căpătate în școală, mergem numai înaintea spre zări luminate.

Cel mai bine a trecut cu baluri de “Foarte bine” Dorin, pe urmă ceilalți.

Numai Vasilina a ieșit din auditoriu strașnic supărată.

– Ce s-a întâmplat Vasilina?

– Trebuia să răspund la tema: Lirica lui Pușkin. N-am ochi să-l văd!

– Doar nu ai prăvălit examenul?!

Lacrimi mari se opreau la colțul ploapelor pe jumătate închise, avea în colțul gurii un zâmbet chinuit imobil, acel zâmbet care schimonosește fața fetelor. Era palidă, albă ca cearceaful, ochii îi priveau vag, ochii aceia ce sfredelesc privirile băieților.

Gheorghe o liniștea cum putea.

– Lasă, că totul va fi bine.

Astăzi este 1 septembrie, prima zi de studiu la Universitatea din Chișinău. Intram prima dată în auditoriu. Mă așezasem în prima bancă cu scopul de a fi mai atentă la profesori.

Dorin, cu degetul arătător, alege locul.

– Aici, zise el! și se așeză lângă mine.

Gheorghe o apucă de mână pe Vasilina:

– Noi suntem în altă grupă, în auditoriul 209. Vasilina se încrețise nemulțumită. Ea era îndrăgostită de Dorin, nu auzea ce vorbea Gheorghe, căuta singurătatea ca să poată mai bine să se bucure de imaginea lui Dorin. Tremura la auzul pașilor lui și la urmă rămânea numai o imensă mirare care treptat se transforma în tristețe.

O îngrijora orice atitudine a lui, îi găsea cumva un pretext numai să-l vadă. Cu cât ea era mai conștientă de iubire, cu atât mai mult nu putea s-o țină în taină. Nu putea nicidecum să-și potolească ardoarea. Își închipuia catastrofe, când l-ar fi putut ajuta. Ceea ce o rețineau erau comoditatea și frica și, în loc să-și schimbe gândul, se lega și mai tare de el.

* * *

Vom fi viitori pedagogi. Oare ne-am gândit bine când ne-am ales profesia? Astăzi am ascultat prima lecție de pedagogie. Mâine la ora 12 vom discuta despre tema dată. Cine dorește, se prezintă în auditoriul 205.

S-au prezentat toți doritorii. Și așa, prima întrebare.

– În ce constă profesia noastră de pedagog, ce se cere de la un pedagog bine pregătit?

– Viorel. Pedagogia este știința de a învăța să fii, de a învăța să știi, de a învăța să înveți.

– Ana. Pedagogia e știința devenirii umane, exprimării creative a omului în condiții de cultură și civilizație.

– Viorel. Pedagogia e știința care are ca obiect de studiu educația.

– De unde a venit cuvântul acesta?

– Denumirea a venit de la cuvântul grecesc *paidos* (copil) și *agoge* (a conduce). Ceea ce înseamnă educația copilului.

– Dorin. La mijlocul secolului, pedagogia începe să se prezinte ca știință social-umană asemenea cu psihologia și sociologia.

– Cine a fost Makarenko?

– Dorina. Makarenko a fost primul pedagog rus care a pus bazele reeducării copiilor din închisorile comuniste. El a format primele colonii de muncă și a scris “Cartea pentru părinți”.

– Cine a fost primul pedagog temător de Dumnezeu?

– Gheorghe. Pedagogul – temător de Dumnezeu a fost Comenius – o creatură inteligentă, când pedagogul, – spunea el, nu se va conduce de strigăte și bătăi. În cărțile bisericești Didactica Magna, el spune că munca neconținută învinge totul. Și dorul de învățatură este omul, el este coroana creației. Pedagogul trebuie să aibă respect față de elevi, fiecare care cunoaște gramatica nu înseamnă că știe să vorbească.

Cine este pedagogul de sprijin?

– Vasilina. Pedagogul de sprijin social joacă un rol esențial în conștientizarea necesităților și drepturilor în scopul găsirii unor soluții corespunzătoare de integrare normală a acestora în viața, înțelegerea corectă în apariția cadrului legislativ de protecție socială a unor noi metodologii. Răspunde de bunăstarea copilului, adopția lui în societate, asistența socială a persoanelor care au probleme cu drogurile, SIDA.

– Corect. Pedagogul de sprijin creează premisele pentru a depăși situațiile dificile.

– Pentru azi e tot, pe curând!

Se apropie de Dorina, o sărută pe năsuc și îi șoptește:

– Măine ne sculăm mai dimineață, plecăm în pădure să admirăm natura, ești de acord?

– Sunt de acord. Pe mâine! Pedagogul meu social!

Mă culc în pătuțul meu cald, dar cu grijă ca să mă scol mai devreme ca de obicei.

Se zori de ziuă, cum aș mai vrea să dorm?! Dar i-am promis pedagogului social al meu, trebuie să plec, el este foarte punctual.

Ies încetișor ca să nu deranjez pe ai mei să doarmă mai departe.

Oau, ce frumoșete! Bruma lăsase pe câmpii broderii de argint cu lungi fire lucioase care se întindeau de la una la alta. Nicio pasăre nu cânta, totul părea că doarme, apa curgea fără zgomot. Vița de vie de sub streșină se ofilise. Ierburile înalte și subțiri se aplecau și se întindeau în apa limpede ca niște plete verzi lăsate în voie. Salciile bătrâne cu crengile rupte își oglindeau în apă scoarța cenușie.

– Așa e de frig, Dorin, dar ți-am promis.

– Acum o să te încălzești. Dar mai întâi de toate, stai așa să te admir.

Ochii ei negri cu niște sprâncene arcuite păreau pictate, valul genelor lungi, fragezimea trandafirică a obrazilor, o gură frumos conturată, cu buzele întredeschise grațios, pentru a lăsa să se vadă dinții albi ca laptele.

– Vai, cât ești de fermecătoare!

O strânse la pieptul lui să se încălzească la inima care se zbătea cu putere.

Avea să încerce acele bucurii ale iubirii, febra fericirii, pentru care își pierduse speranța. Culmi mărețe de emoții străluceau în gânduri. Acum își aduse aminte de eroinele cărților pe care le citise.

– Niciodată nu văzusem ochi atât de mari, atât de negri, nici atât de adânci.

Ea devenea o partinică vie din imaginația lui și își împlinea lungul vis al tinereții. Ea îi povesti lui noutățile ce le avea, dar Dorin o întrerupea cu sărutări gingașe pe obrazii reci de frig. Ea uitase că e toamnă târzie și vine frigul care anunță iarna.

În fundul grădinii se înalță un stejar bătrân foarte rămuros. Stând deseori lângă el, au observat o scorbură adâncă. În ea, ei lăsaau câte o scrisorică de dragoste. De nu se vedeau o zi, li se părea că nu s-au văzut un an întreg. Regulat, în fiecare seară, el aducea o scrisorică și lua alta. Îmbătată de iubire, ceva mai puternic o împinge spre el, spre Dorin.

Fiind înalt de statură, lui îi era comod s-o sărute în vârful capului, lucru pe care-l făcea mereu.

Ploapele ochilor ei păreau special croite pentru prelungile priviri amoroase, vocea ei căpăta inflexiuni mai molatice adorabile.

– Facem un cros până acasă!

– Fuga, marșșș!!!

* * *

Studiile

Dorin era studentul cel mai bun din facultate. Era prietenul cel mai bun în rezolvarea problemelor, dădea ajutor la învățătură, la starea sufletească a unor studenți. Din primele zile de studii, el s-a diferențiat dintre toți.

Numai cu sentimentele Vasilinei nu știa ce să facă. Nu voia ca biata fată să sufere degeaba, în zadar. Doar alte dorințe, alte sentimente îi sfredeleau mințile.

Voia o perioadă să fie singur, să se gândească la situația data. A stat de vorbă cu Gheorghe, el doar s-a mâhnit.

– Gheorghe, nu poți lăsa fata la o răscruce, fă-o să te iubească.

– Dar cum?!

– La asta te gândești tu, tu ești prietenul ei.

Dorin în fiecare seară se oprea pe un bulevard, unde privea o gravură care prezenta o Muză. Ea privea luna cu flori de trandafir alb prinse în părul despletit.

– Mereu mă împinge ceva acolo, unde rămâneam ore întregi, privind-o.

– Îmi place să admir natura, mai ales în toamnă târzie.

Rândunelele treceau scoțând țipete, tăiau în zbor aerul cu lama aripilor și se întorceau repede în cuiburile lor, pregătindu-se de plecare. Valurile de ceață se lungeau până în zare, altele se destrămau, urcau, se risipeau sub o rază de soare, se zăreau în depărtare acoperișurile satului. Șirurile înalte de plop semănau ca niște prundișuri. Frunzișurile erau nemișcate. Sunt atent la liniștea pădurii, doar prin tufișuri se auzea o bătaie mărunță de aripi a unor păsări ce își luau zborul printre stejari.

Se înserase, soarele sus pe cer se strecura printre ramuri.

Dorin se îndreapta spre casă, pe când îi întâlnise pe Gheorghe și pe Vasilina. Ea părea trista, încrețită.

Niciodată Gheorghe nu i se păruse atât de dezgustător, cu degetele acelea grosolane. Pe când Dorin tot timpul îngrijit, frumos îmbrăcat și inteligent.

– Vă plimbați?, întrebă Dorin, negăsind alte cuvinte de apropiere.

– Ne plimbăm pe aer curat, am stat toată ziua la lecții încordați de atâta filozofie la Pedagogie.

– Dar cum se face că Vasilina să fie așa tristă?

– Păi n-a putut răspunde la unele întrebări.

– Tu de ce nu ești în stare s-o ajuți, gentlemen care va să zică! și se îndepărtă de ei. El îl aude pe Gheorghe: Mă iubești?

– Eu iubesc, dar nu pe tine.

– Dar eu te iubesc, nu mă pot lipsi de tine. Simt uneori dorința să te revăd și chinurile iubirii mă sfâșie.

Vaselina îngândurată își vorbea în sine:

– Unde este el acum? Poate iubește altă fată și el îi dăruiește trandafiri! De fapt, toate fetele îi zâmbesc.

– Gheorghe o cuprinde ușor de talie. Îi șoptește: Te iubesc.

Ea nici nu reacționează, auzise de atâtea ori aceste cuvinte și ele nu mai reprezentau nicio surpriză.

El, băiat cu experiență, nu mai putea face deosebire între sentimentele diferite dacă erau exprimate la fel.

Între băieți se discută comportamentul Vasilinei. Ei l-au sfătuit pe Dorin să vorbească cu Vasilina mai serios.

Astăzi după lecții, se apropie de Vasilina și-i șoptește:

– Așteaptă-mă, te rog.

Bucuroasă ca niciodată, Vasilina nu observa nimic în jurul ei în așteptare. O petrece cu o privire nepăsătoare pe Dorina ce a plecat acasă, trecând pe lângă ea.

– Vasilina, începe Dorin, poți să fii încredințată că voi avea același respect, același devotament față de tine, suntem prieteni ca întotdeauna, dar într-o zi, mai devreme sau mai târziu, această flacără de iubire se va topi fără îndoială. Numai gândul suferinței te va chinui.

– De ce a trebuit să te îndrăgostești, oare cine e de vină?!

– Dacă ai fi fost o fată dintre una dintre acele ușuratece, aș fi putut din egoism să încerc o experiență lipsită de pericol pentru tine. Dar acea relație îți aduce suferință.

– Biata Vasilina, nu s-a așteptat la așa întorsătură, gândurile i se tulburase, îl revedea, îl auzea. Își roti ochii în jur cu dorința ca pământul să se prăbușească sub picioare, i se părea că piatra peste care a călcat se clătina, albastrul cerului năvălea peste ea, aerul îi șuiera prin urechi.

O voce furioasă o chemă pe Vasilina:

– Vasilina, unde ești? Vino la cină.

Încerca să mănânce, dar mâncarea îi sta în gât.

Dorina auzise ceva de la băieți despre convorbirea lui Dorin cu Vasilina. Astăzi stătea posomorâtă, dar nu credea ceva rău.

– Haide, îngerașul meu, curaj, fii răbdătoare, se adresa către Dorina, făcându-i semn din ochi.

Ea îi răspunde cu o privire duioasă.

Se ghemui lângă el, ceea ce îi plăcea extraordinar. O sărută gingaș și același, „TE iubesc” răsună încet în urechea ei. Acesta era veșnicul subiect de discuție. Ea era atât de frumoasă, cu o frumusețe grea de definit care se naște din fericire, din entuziasm, din succes și care nu înseamnă altceva decât armonia dintre temperament și împrejurări.

Astăzi, la ora de lectură, Vasilina a lipsit.

– Unde este Vasilina?, întreabă Dorin, ea își însușește materialul slab.

– Nu știu, nici astăzi nu a fost la lecții.

– Nu știi, cum nu știi, e prietena ta, tu trebuie în primul rând să știi, pleacă și vezi.

După convorbirea cu Dorin, Vasilina se îmbolnăvise grav. Azi pe la miezul nopții se declanșase o fierbânțeală la 38 de grade. Lângă ea stătea mama ei, d-na Eugenia.

Doctorul nu putea decide boala. Nervii, zicea el.

40 de zile n-o părăsi această complicație nervoasă.

– Eu sunt de vină, cred că n-am vorbit corect, zice Dorin, mâine o s-o vizităm împreună cu Dorina.

– Sărmana fată, ce mai face și dragostea asta, zise Ana, merg și eu cu voi.

Spre 1 octombrie, ea reuși să stea așezată pe pat, și fiindu-i mai bine, ieșea la plimbare pentru câteva minute.

Mergea încetișor târâind papucii, sprijinindu-se de umărul mamei.

Domnul doctor venea s-o vadă, o întreba de sănătate, îi aducea noutăți, îi citea ceva din ziarul proaspăt.

Mama ei o îndrepta spre credință cu blândețe.

– Se poate?, la ușă se ivi Dorin și Dorina cu un buchet mare de trandafiri și o cutie cu bomboane, „Lapte de pasăre”.

– Cum te simți?, o întreabă duios Dorin, fără tine e trist la facultate.

– Nu mai zi Dorin, de-acum merge spre bine.

– Dar ce ai pățit, reluă Dorina?

– 2 zile am avut temperatură, s-a ținut 38—39 de grade.

– Ce face pedagogul social? Așa i-a venit porecla lui Dorin la facultate.

– Iată, avem grijă de cei bolnavi, le dorim să se însănătoșească. Ne promiți?

– Vă promit. În gând: „Dacă-i ști cât te urăsc, Dorina, de ce stai la braț cu el?”

Într-o zi, când familia se pregătea de sărbătoarea de Sf. Taină, Vasilina se simțea mai bine, i se părea că ființa ei se înălța spre Dumnezeu, trupul ei s-a ușurat.

Bietul Gheorghe stătea mereu la patul ei, așa cum l-a sfătuit Dorin. El se simți parcă ar fi pătruns dintr-odată în ceva nou, îngrozindu-se de atâta atenție către Vasilina și ea se schimbase cumva. În curând, ea se însănătoși și participă la lecții. Gheorghe avea grijă de ea o întâmpina și o petrecea acasă. Cu altă privire, Vasilina se uită la el, zicea că la nevoie prietenul bun se cunoaște.

La dansuri o invita numai pe Vasilina. Talia lui puternică era strânsă de un pieptar cafeniu, arunca priviri, lăsând să i se vadă dinții albi. El avea o voce frumoasă, cânta cu mult temperament.

De la început Gheorghe o strângea pe Vasilina în brațe, pe urmă o părăsea, se întorcea, părea despirat, avea accese de furie și din gâtul dezvelit ieșeau notele printre hohote.

Vocea lui i se părea ca un ecou al conștiinței sale și iluzia care o fermeca semăna cu o parte din viața ei.

– Gheorghe ar fi cântat toată noaptea numai pentru Vasilina. Ea ar fi avut chef să se arunce în brațele lui Gheorghe și să se lase ocrotită de forța lui, care era însăși întruchiparea iubirii și să strige: „eu sunt aici”. Numai pentru tine toate dorințele și visele mele. Dar toate acestea să le vadă și să le simtă Dorin.

Dorin stătea în spatele Dorinei.

– Să ieșim la o înghețată, o invită Dorin pe Dorina, aplecându-se asupra ei atât de aproape, încât vârful musteții îi atingea obrazul.

Ea se ridică și pleacă la aer curat în curte. Era o seara senină.

Stelele străluceau printre crengile desfrunzite. Se auzea în spatele lor râul care curgea și din vreme în vreme, pe mal se auzea trestia uscată cum trosnea. Frigul nopții îi făcea să se stringă mai pasionat unul de altul; șoaptele buzelor păreau și mai fierbinți, cuvintele rostite foarte încet le picurau în suflet. Ea îl drăgăsta cu cuvinte de alinare.

Întorcându-se acasă, se discutau până târziu povestiri de dragoste și amor.

– Dacă ați ști, reluă Vasilina, dacă ați ști la câte am visat, ridicând spre tavan ochii frumoși din care se rostogolea o lacrimă. Am suferit enorm.

– Nu mai este cazul, altădată!

Ea își pierduse firea, gândindu-se la fericirea pe care ar fi putut s-o aibă... și ea simțea dorința de nestăpânit de a-l săruta. Întinzând capul pe deasupra umărului ei, parcă-i căuta aprobarea în ochi, ea aruncă o privire măiestoasă în desert.

Tu, Ana, ai noroc în iubire? Noi povestim, dar tu taci.

– Am avut o dragoste mare, dar uite că s-a sfârșit, m-a trădat și acum nu mai cred în nimeni.

– Așa nu se poate, totul va fi în viitor.

– I-am scris ultima scrisoare, vreți să v-o citesc?

– Da, suntem curioase.

– „Am încă mâinile calde de sărutările tale și uite locul de pe covor unde mi-ai jurat în genunchi iubire veșnică. Planurile noastre de călătorie ți le amintești?

– Și totuși, mă iubești?, așa spunea. Pui în picioare întreaga mea iubire, buimăcită, aproape inconștientă, îmi simțeam totuși arterele care pulsau, iar ritmul lor mi se părea întocmai ca al unei muzici asurzătoare. Orice urmă de amintire, de idee, ce – mi mai trecea prin cap izburca dintr-o dată, ca miile de lumini ale unui foc de artificii. Sufeream din cauza iubirii tale și simțeam cum sufletul se scurge prin această amintire. Citind, din vreme în vreme, ea ridică fruntea și trimitea o privire lungă și îndurerată.

Pe măsură ce cerceta privirile noastre și monotonia acestui spectacol, alunga încet-încet tristețea.

O lacrimă mascată îi cobora de-a lungul nasului și rămânea o clipă atârnată.

A șters lacrima și a oftat adânc și fața ei s-a înviorat și prelungeste:

– Dar această tristețe s-a prefăcut într-o lună de miere, când l-am întâlnit pe Viorel.

Rămâneam acolo la Hotel cu perdelele trase, cu ușile închise, cu flori presărate pe jos și de dimineață primeam comanda de mâncare și nu ieșeam pâna seara.

Apoi luam o barcă și ne plimbam pe Marea Neagră în Constanța.

Zvonurile orașului se îndepărtau, zgomotul vocilor de-acum se auzea tot mai încet. Apoi ne culcam pe iarba, ne sărutam mult, ascunzându-ne după plopi.

– Aș vrea pentru totdeauna să trăiesc în locușorul acela, care îmi pare cel mai minunat loc de pe pământ.

– Ascultă, Ana, cum curge apa râului zumgănind, ascultă adierea vântului, ce seară frumoasă!, șoptea Viorel.

O seară la Constanța, ce nu mai pot uita,
O seară la Constanța, ce-mi rupe inima
Te aștept, te aștept, te doresc, te doresc,
Chitara – mi spune cât de mult te iubesc
S-aude-n depărtare un glas de marinar
Și o barcă lin apare condusă de un val.
Te aștept, te aștept, te doresc, te doresc
Chitara-mi spune cât de mult te iubesc.
Vocea armonioasă se pierdea printre valuri.

– Fetelor, m-am îndrăgostit până-n urechi! De-aceea, am intrat la facultate împreună.

– Ce romantic, să știi că ești fericită!

– Da, sărutările deveneau tot mai aprinse. Viorel mă alinta cu tandrețe.

– Da cum cu tandrețe, poți să ne povestești, te rugăm.

El se așeză în fața mea cu coatele pe genunchi, mă admira cu un zâmbet și fruntea încordată, sorbea din privirea mea ceva dulce și regăsi fericirea.

Avea o dorință aprigă de imaginile cunoscute și care dragostei lui se manifestă în uimiri expansive și pline de recunoștințe.

– Interesant băiat.

Și într-una îmi cântau serenade.

– Dar tu în schimb ce-i dăruiai?

– Iubirea, dragostea, amorul și sufletul.

– Cea mai gravă situație este la Vasilina. O putem ajuta cu ceva?

– Mai întâi, la întâlnire nu trebuie să-ntârzii.

– Lui Gheorghe, încălcarea cuvântului în privința întâlnirii i se părea o jignire și căuta și alte motive, el era incapabil de eroism.

– Acesta-i Gheorghe, ce să-i faci?

– Vasilina, ca de obicei, întârzie la întâlniri, el se enervează.

În scrisorile de la Vasilina era vorba despre flori, de versuri, de lună și de stele, izvoare ce zumzăie sub fereastră, într-un cuvânt armonie, romantism.

– Nu întotdeauna, dar Gheorghe poate fi și grosolan, și egoist. Gheorghe nu auzea vocea inimii sale.

Pe fruntea acoperită de picături reci, în strânsoarea brațelor era ceva exagerat, ceva vag și sinistru, care lui Gheorghe i se părea că ceva se strecoară între ei pentru a-i despărți.

– El are un caracter destul de complicat. Nu prea cunosc coardele inimii lui, zice Vasilina supărată.

Da, se vede că ceea ce-l fermeca odinioară acum îl speria puțin.

– Cum tânjea el după delicatele sentimente de iubire!, reluă Ana.

– Vasilina, tu îl iubesti pe Gheorghe?

– El îmi place, dar nu știu dacă-l iubesc.

– A-ți plăcea de băiat și a-l iubi sunt două lucruri diferite. Atunci nu-l necăji.

– Ei, dacă-r exista undeva o ființă puternică, cu un temperament curajos, exaltat și rafinat, un suflet de poet, cu chip de înger!

– Așa oameni nu există, prostuțo!

– E târziu, mergem la culcare, mâine avem 4 perechi de pedagogie.

Se văd zorii de ziuă, dar eu încă n-am adormit de gânduri, visuri... în cele din urmă, Vasilina își adună gândurile purtate de amintiri, ajunsese repede să-și memorizeze ziua din ajun. Și sărmana inimă strânsă în pumn înflorea de iubire.

Pleacă la lecții, ca de obicei, nu citise nimic la pedagogie. Și anume atunci mă ridică profesoara să răspund. Și în acele cazuri mi-i rușine, mai întâi de Dorin. În fața lui aș vrea să fiu corectă, deșteaptă.

– Fuuu! De ce îmi bag prostii în cap?

– Mă grăbesc la lecții.

Un vânt călduț îmi mângâie obrajii, ajunsese în curtea căminului studentesc, care era mărginită de 2 rânduri de tei stufoși ce își legănau șuierând crengile lungi.

La colț de drum îl întâlnește pe Gheorghe.

– O, bună dimineața, Gheoghiță, bună, bună!

El îi sărută mâna ca un inteligent gentleman, se lăsă înduioșat și ea continuă să vorbească, legănându-și drăgălaș capul, alintându-se ca o pisicuță îndrăgostită.

Ești băiat frumos, ai tot ce-ți trebuie ca să te faci iubit, el o strânge la piept și îi mângâie șuvițele de păr. Ea își pleacă fruntea și în cele din urmă o sărută pe pleoape foarte blând, cu vârful buzelor.

Vasilina astăzi arăta obosită, somnoroasă. Ei stăteau pe o bancă.

– Ce ai făcut aseară de nu te-ai săturat de somn?

– Păi, am învățat pedagogia. Și că din păcate, profesoara mă scoală să răspund. Nu știam nicio boabă.

Intram în pământ de rușine, dar mai rușine-mi era de Dorin, nu știam să-mi explic de ce. În fine. Pentru că îl iubesc și tot timpul mă amăgesc.

– Se poate eu să raspund, zise Dorin, ea nu se simte bine.

– Ești un prieten adevărat. Numaidecât o să mă stărui să cunosc bine pedagogia.

La tema nouă, Vasilina nu a mai rezistat, pleoapele se închideau mereu. Văzând-o că chirotește, Gheorghe îi dă un cot:

– Scoală, mândră adormită!

La sfârșitul lecției, Dorin o întreabă:

– Ce s-a întâmplat, te simți rău?

– De dorul tău nu pot dormi noaptea, prostuțule!

– Parcă am discutat pe tema asta și rămânem prieteni buni.

Dorina înțelege situația și nu este geloasă.

Dorin a fost ales ca șeful clasei și cu toate întrebările ne adresăm lui.

– Dorin, când organizez dansuri, vrem să ne mai distrăm, ce atâta pedagogie, întreabă Ana, amatoare de dansuri clasice.

– Mă gândesc, trebuie să mă uit în calendar, să mă înțeleg cu muzica.

– Bine, așteptăm, cred că nu mult timp.

– Dar acum, atenție, vă anunț că facem recuperare la Pedagogie, totul începe de la ea în profesia noastră, așa că să fim mai serioși. Vasilina, te rog să nu întârzi.

În căminul studentesc întotdeauna gălăgie, muzică, strigăte de nu se aud unul cu altul. De-aceea noi ne ocupăm într-un auditoriu la Universitate.

S-au prezentat toți studenții din grupa noastră și Vasilina de data această nu a întârziat.

După pregătirea lecțiilor, Dorin ne-a anunțat că sâmbătă, data de 2 octombrie în sala de festivități vor avea loc dansurile clasice.

S-a început o pregătire serioasă: muzică, încăperea era aranjată frumos de fete.

În sală se ivește Dorina frumoasă, elegantă, cu părul blond scurt, tăcută, modestă, iar când era vorba de dans era foc, știa multe figuri, desigur Dorin a invitat-o și ea își mlădia corpul ei subțire. De la început el comanda dansul, astăzi, de exemplu valsul, pe urmă el deschidea serata de dans.

Cu două degete apucă ușor colțul cravatei, se învârti de 2—3 ori singur pe terenul de dans, pe urmă se îndreaptă spre Dorina, îi face un semn cu plecăciune pentru a o invita la dans. De data aceasta, el începe dansul cu cântecul:

Я пригласить хочу на танец вас (Te invit la dans pe tine și numai pe tine și dansul acesta ne va împrieteni.)

И только вас
и непременно этот танец vals
вот и закружит белый танец
вот и полюбит
вот и подружит
белый танец нас

Ei dansau într-un ritm amețitor, cu multă grație, zâmbind, cântând cuvintele cântecului, ridicându-și brațele cu rotunjimi sculptate pe fustele și bluzele ei; părea un zbucium, o vibrație, o totală contopire cu dansul.

Ea, elegantă, rafinată, ambițioasă, corectă și onorabilă, trebuia să țină pasul fără să intre în vârtejul picioarelor micuțe. Buzele ei umede și subțiri care se mișcau ușor, dezvelindu-i dinții albi ca laptele și gingiile trandafirii o înfrumuseța; ea simțea fluturi în stomac, el satisfăcut, schița zâmbetul lui caracteristic.

Cândva, la hora din sat, perechile de tineri jucau cu atâta pasiune; poalele fetelor se bolboceau, iar colbul de pe jos se învâltorea și se așeza pe hainele fetelor asudate.

– Eh!... se întetește cântecul, trec fetele pe sub mâna flăcăului, el le dă drumul să se învârtească în jurul băieților, iar apoi băieții ciocnesc zgomotos călcăiele; unul din ei face o chiuitură în tactul jocului.

Flăcăii își încolăcesc brațele mai strâns pe după mijlocul fetelor, sânii fetelor uneori se ating din când în când de pieptul flăcăilor.

Pe de altă parte, stau fetele care au rămas nepoftite. Dar aici pe o buturuga sunt așezate babele, adică judecătorii tuturor ce se întâmplă la joc.

– Măi, măi, dar fata aceea a lui Sârbu ce haine scumpe poartă, oare de unde și le-a cumpărat?!

– Dar iată fata asta a lui Spânu, tare-i destrăbălată!

– Ia, taci, cumătră că-i numai bună de măritat!

– Da iaca, Dorina îmi place, așa-i cumișică, frumușică, cică prietenește cu Dorinel.

– Că bine zici, așa de bine se potrivesc.

Flăcăii îmbrățișează fetele și le mulțumesc pentru joc. Dorin o strânge ușor la piept pe Dorina cu gingășie și drag, nu îndrăznește s-o sărute de față cu toată lumea.

Fetele trebuiau să bage de seama ca nu cumva să le invite cineva la joc și ele să nu observe. Pe atunci, flăcăii de la sate când invitau o fată îi făceau din ochi, fără vreo închinare și invitație la joc, o invita numai printr-o clipire din ochi.

Flăcăii băteau nerăbdători din călcăie, scoteau câte un chihot de veselie și-și aruncau privirile din ce în ce mai des printre fetele care așteptau cu inima strânsă să fie poftite la dans.

– Vai, vai, ce căldură te înăduși, toată sunt asudată!, strigă Ana, dezlipindu-se de Viorel, care n-o lăsa nicidecum să se odihnească. Undeva în fundul sălii, Vasilina stătea de vorbă cu Gheorghe.

Dorin o sorbea din ochi pe Dorina; purta în suflet râsul ei cald, buzele ei pline și umede, obrazii ei fragezi, ochii ei albaștri ca cerul primăverii. Nu-și putea închipui lipsa ei chiar și pe un scurt timp de vreme.

– Mă aștepti puțin, te rog, să mă înțeleg cu muzicanții de plată. Se întoarse cu fuga.

Dorina deodată tresări, el o strânse la piept, o sărută pe frunte, inima lui îi bătea atât de puternic.

– Ce-i cu tine, ce alergi?

– O lingură de istețime face uneori mai mult decât un car de putere.

O conduce acasă. Îi șoptește la ureche: „Te iubesc nebunește, te port în suflet ca pe o comoară neprețuită.”

* * *

Treceau zilele una asemănătoare cu cealalta.

Astăzi, Dorin ne anunță: „Mâine vom avea o ședință cu tema “Cum trebuie să procedeze pedagogul în situația de mai jos.

O familie, soțul Alexandru Petrovici – businessman, prima soție a decedat. S-a însurat a doua oară cu Iana Vladimirovna. În familie cresc doi copii de la prima căsătorie, Roma – 14 ani și Alisa – 8 ani.

A doua familie – soțul Vadim, soția – Olga, copilul Lena. Bunica Lenei – Reghina Andreevna.

Problema: Lena, fiica lui Vadim și Olga se îmbolnăvește de o boală grea —leucemie. Vadim pleacă la amanta sa, Jana.

Olga Ivanovna lucrează la școală ca profesor de limbă rusă. Ea nu are surse financiare pentru a lecuî fetița. Ce să facă? Olga pregătește documente pentru ca soțul Vadim să plătească alimente.

Iana este împotriva, cu răutate zice:

– De unde știi că ești tatăl adevărat, trebuie să dai analize la DNK.

– Pentru Lena se cere un donor pentru a lua sânge, dar numai de la un neam se poate lua, cine ar fi fost acela? Olga face analiza de sânge, dar rezultatul este negativ, de ce?, se întreabă.

Olga știe precis că Vadim este tatăl adevărat, dar cum să dovedească acest lucru?

Soția lui Alexandru Petrovici a stat împreună în spital cu Olga, într-o zi au născut: ea a născut-o pe Lena, dar soția lui a născut-o pe Alisa. S-ar fi putut să fi fost schimbate fetele aici în spitalul acesta? Se prea poate. Olga a început cercetările.

– Astăzi va gânditi la situația din familie, dar mâine analizăm situația dată.

Problema: Găsiți finalul situației familiare, cum poate ajuta pedagogul în cazul de față.”

Au trecut două zile.

– Astăzi ne-am adunat să discutăm situația familiei lui Vadim și Olga. Ar fi cazul s-o invităm și pe Olga, zice Dorin.

Iată și Olga îndurerată de problema apărută în familie, e o situație neașteptată.

– Bună ziua, așezați-vă, noi am vrea să vă ajutăm.

– De ce s-a destrămat familia dumneavoastră?, întreabă îngrijorat Dorin.

– Deodată a fost foarte bine, nu bănuiam de ceva rău, dar cu timpul, am aflat că Vadim are o amantă, de atunci au început problemele în familie, dar acum ne-a lasat și a plecat la ea. Fiica mea, Lena, re trăiește mult și acum s-a îmbolnăvit de o boala gravă. Eu mă găsesc într-o grea situație, am fost nevoită să dau documente la alimente, fiindcă n-am resurse pentru operație. Și trebuie să găsesc un donor și operația este destul de scumpă.

– Iubirea către acest om mi-a dat nădejde de a-l crede, de a spera la mai mult, de a fi mândră de mine, de a zâmbi, chiar dacă sufletul îmi plânge, mi-a dat curajul să ating stelele și să le țin în palma mea, m-am gândit că cel de sus va binevoi să ne sfințească această dragoste, să-i dau viață veșnică, dar acum...

– O să încercăm să ne lămurim și să vă ajutăm.

La revedere!

– La revedere!

– Ce părere aveți, de ce s-a destrămat familia aceasta?

Viorel: Dacă ar fi fost în familie o dragoste adevărată, care a intrat în fiecare celulă și au invadat toată ființa, cum ar fi putut să se rupă așa, pe neașteptate, eu socot că n-a fost aici dragoste adevărată, dar unde nu-i dragoste, acolo căsătoria celor doi e șubredă.

Ana: E foarte dureros, mai ales că au o fetiță și de durerea fetei, cum văd, se tulbură numai mama ei. Dar în viață se întâmplă, am avut și eu o dragoste nebună ce mi-a intrat în toate moleculele, prin fiecare por, o dragoste de vis, el a fost aerul de care aveam nevoie să respir în fiecare zi, el era soarele ce-mi lumina cărările, era îngerul care mă păzea și ce? într-un moment, totul s-a destrămat, și-a găsit pe alta.

– Suntem tineri, n-avem experiență de viață, ce înseamnă să fii iubit?, reluă Dorin, cel mai minunat lucru ce i se poate întâmpla ființei umane, dragostea poate fi rezolvarea tuturor problemelor, chiar poate fi un motiv întemeiat pentru a trăi, pentru a fi om.

– Ah! Dragostea! De ce orice suflet trebuie să tânjească după ea, de ce orice ființă plină de viață și bucurie se ofilește fără iubire... ea se naște din prea multa pasăre, din prea multe griji, nu vei înceta să disperii la gândul că ar fi să se sfârșească cândva... și asta tot din prea multă iubire... pentru că orice drum e mai ușor și mai frumos în doi. Am ajuns destul de sus, să-l iubesc atât de mult că aș face orice pentru el. Pur și simplu îl prea iubesc.

– Soarta a făcut să ne cunoaștem ca dintr-o întâmplare într-o friguroasă zi de noiembrie la un eveniment frumos, privirile ni s-au întâlnit și atunci, în sufletul meu s-a înfiripat ceva ca și cum toată lumea era a mea. Și cu Viorel s-a întâmplat același lucru și îl tulbura atât de tare încât nu-și lua ochii de la mine. Toată seara îl căutam cu privirea, iar atunci când ochii noștri se întâlneau, inima ni se zbătea puternic.

Au urmat zile de poveste. Lucrurile au devenit încet-încet și mai complicate, ne iubeam ca și cum toată iubirea de pe pământ ar fi fost numai a noastră.

Nu am fi crezut vreodată că sentimentele noastre se vor schimba sau că planurile noastre vor avea un sfârșit tragic. Dar în viață se întâmplă altfel.

Olga se simte trădată, adănată, a început să urască deținătoarea inimii lui Vadim, doar ea, Iana l-a împins la despărțire. Ea trăia cu speranța că toate vor fi așa cum ea dorește. De la un simplu joc cu inima lui, ea acum plătea, fiindcă iubirea lor e mai presus de toate și poate să distrugă toate răutățile lumii. Uneori, viața ne rezolvă surprize mai mari decât credem noi.

Vasilina.

– Cred că a fost o dragoste la prima vedere, am simțit cum s-a aprins o flacăra, flacăra dragostei. El îmi vorbea că nopțile nu dormea, gândindu-se la mine, mă ținea de mână așa de strâns, încât credeam că nu mi-ar fi dat drumul niciodată. El dispare și iar apare. Aș vrea să-l uit, pentru că sufăr nespuse de tare. Apare pe neașteptate și iarăși rănilor trecutului apar. Eu așa de tare îl iubesc că am o mică speranță că vom fi împreună – asta îmi strigă inima. Aș vrea să-l pot uita, să nu-l mai visez, să nu mă mai gândesc la el... dar nu pot. El nici nu știe câtă iubire îi port în suflet, câtă suferință țin în mine pentru că el nu mă iubește.

A trecut timpul, el s-a săturat de mesajele mele, s-a săturat de insistența mea. Am început să-l uit, am avut o altă relație. Deja nu mă mai gândeam la el. Apoi, cândva, l-am văzut la facultate. Și amintirile au revenit, s-a mutat lângă mine.

Nu – mi era de-ajuns că-mi era vecin, dar și stătea în fața mea. De ce trebuia să apară? Soarta are căi nebănuite, nu-i așa? Dumnezeu nu mă lasă să-l uit.

– Încă te iubesc, încă te doresc, sufletul meu sângerează de durere, plânge și se zbate între iubire și agonie. Îmi simt sângele cum circulă prin vine când îți aud vocea. Tremur la gândul că voi fi lângă tine din nou și mă vei striga „Frumoasa mea”...

Există o lege nescrisă a iubirii pe care tu ai încălcat-o.

M-a durut atât de mult când ai rupt încă o fâșie din inima mea.

Cât timp a trecut nu știu, mi se pare că o viață, mii de clipe. Uită-mă! Te rog! Aceasta a fost ultima scrisoare.

Această scrisoare ți-o propun și ție, Olga.

Omul care te-a trădat o dată, cu el nu faci căsătorie a doua oară. La voi n-a fost iubire adevărată.

Dragă Olga! Noi suntem studenți și nu avem bani, dar o să facem tot posibilul ca fetița dumneavoastră să se însănătoșească. O vorbă bună, o susținere a omului cu durere ajută mai mult decât toți banii de pe lume. Noi ducem tratative cu Alexandru Petrovici.

– Pe curând! Nu ne pierdem speranța!

* * *

Ne plimbam. Era un cer senin, o ușoară adiere de vânt și mireasma florilor de tei fac dintr-o noapte de iunie cadrul perfect al unei povești de iubire.

Cufundată în privirea lui, mângâiată de sărutările dulci și îmbătată de șoaptele-i, pluteam la brațul celui pe care îl adoram.

Nimeni și nimic nu putea sta în calea fericirii noastre. Timpul părea că se oprise în loc. Acea liniște adâncă a nopții era tulburată doar de sunetul produs de bătaia alertă a celor două inimi îndrăgostite.

Cei din jurul nostru spuneau: „Sunteți un cuplu frumos!”

– Vorbește cu fetele, mâine o să vorbim despre rezultatele muncii cu familia Vadim +Olga. Acum e târziu și plecăm acasă, zice Dorin.

Ne prezentăm mai devreme în auditoriul 242.

Nu mă luă somnul, mă gândeam la ceea ce am să vorbesc mâine.

– Bună dimineața, colegi! Așadar, la lecția trecută, noi am vorbit despre rolul pedagogului în societatea de astăzi.

– Care este rolul pedagogului și cum ați întrebuițat cunoștințele în practică?

Viorel: Pedagogul este o persoană de referință în realitate cu copiii sau tinerii în cadrul unei comunități educative. El trebuie să cunoască relațiile de specializare în domeniul psihologiei, pedagogiei, sociologiei, el trebuie să dezvolte capacitate practică de acțiune educativă. Totodată, el își asumă și rolul de complutare sau de substituie în familie.

Noi am lucrat cu familia Vadim + Olga și fetița Lena.

– Care sunt rezultatele?

Am dus tratative cu Alexandru Petrovici, un businessman. El a dat bani pentru operație. Și-a găsit donorul, pe Roma, feciorul lui.

Gheorghe. Noi am lucrat cu familia a doua: Alexandru Petrovici, Iana și copiii Roma și Alesea. A fost o situație murdară. Iana ca să nu-și piardă soțul, îl minte pe soț (cu bani), precum că DNK nu vorbește despre rudeniea lui Roma cu Lena. Atunci se provoacă un scandal ce aduce la destrămarea familiei. Între Olga și Alexandru Petrovici se formează relații de dragoste. Totul se termină cu bine.

– Care a fost pricina acelor relații proaste?, întrebă Dorin.

– Nu a fost o dragoste adevărată.

Povestește Olga. De la început parcă mergea totul bine. Ne potriveam, așa ziceau colegii. Ne bucuram de tot ce aveam, ne bucuram de lucruri, ne regăseam în simplitatea lor. Seara ne plimbam cu fetița prin pădurea de alături. Rămâneam pentru a admira mult în fața naturii, ne opream pentru a admira verdele crud al copacilor, limpezimea lacului, culoarea vie a florilor, pentru a asculta murmurul izvorului și glasul păsărilor.

Într-o zi, timpul a încrămenit, iar dragostea a „asfințit”. Vadim a plecat din familie. Amanta lui, Iana, îl grăbea pe Vadim:

– Când o să te desparti de soție?! Trebuie să trăim alături.

Sufletul zvâcnea de durere, rana era adâncă.

– Facem concluzii, de ce?

Teama că rămâne Lena fără tată, dor, dezamăgire, toate se amestecau cu o viteză amenințătoare în mintea-mi, „bolnavă de iubire”, de ce se schimbă comportamentul omului? De ce se rupe firul poveștii frumoase de dragoste?

– Da, accentua Dorin, soarele are cu siguranță aceeași strălucire, florile au același colorit, păsările cântă aceeași melodie, dar noi percepem cu totul diferit, descoperim lucruri noi. Iubirea e șireată, nici nu observi când cazii din nou în a ei plasă.

– Orice bătaie poate fi câștigată unde există dragoste, reluă Dorin. Noi suntem încă tineri fără experiență, ne trebuie mult timp să studiem, să nu ne înșele dragostea.

– Povestiți relații din viața voastră de toate zilele. Cum ați proceda voi?

Tudor. Prietenul meu, Aurel, a făcut cunoștință la facultate cu o fetiță drăguță și plănuseră să se căsătorească.

Cu câteva luni înainte, Tudor a suferit de un teribil accident de mașină, care l-a paralizat într-un scaun cu rotile și l-a transformat într-o legumă, fiind în imposibilitatea de a comunica, de a se mișca. Pusă față în față cu situația critică a iubitului ei, Larisa ar fi putut renunța la el, însă devotamentul și dragostea tinerei care nici nu împlinise 20 de ani a hotărât să-l ajute. Multe evenimente dureroase a întâmpinat biata fată, dar cu timpul, Tudor s-a vindecat și ei s-au căsătorit.

– Cum a procedat Larisa?

Aici vorbește dragostea adevărată.

– Știți voi oare ce înseamnă să fii iubit?

Vasilina. Cel mai minunat lucru ce i se poate întâmpla ființei umane. Dragostea poate fi rezolvarea tuturor problemelor, chiar poate fi un motiv întemeiat pentru a trăi, pentru a fi om.

– Din toate femeile trebuie să-ți alegi una pentru o viață întreagă.

– Cum trebuie să fie și cum să știi că anume aceasta este cea potrivită pentru tine? Eu aș vrea ca ea să fie, – zice Dorin, curajoasă, comunicativă, inteligentă, frumoasă, convingătoare, o creatură, să ai încredere în ea. Cu suflet bun ca pâinea, care nu ar deranja pe nimeni, care pur și simplu și-ar vedea de treburi, încercând să-și trăiască viața fără să distrugă pe cineva pentru a-și satisface nevoile și obiceiurile egoiste. Asta-i părerea mea.

– Dar cred că nu există așa femei ca aceasta fără părți negative.

– Am avut și eu un caz, – zice Petrea. Vocea ei mi-a atras atenția, simțeam cum ochii ei mari m-au urmărit. Ea avea un păr lung și buclat, iar pielea îi mai păstra bronzul verii, ochii ei erau de o ciudată nuanță de gri, migdalați și nespun de frumoși. Avea chipul unui îngerăș. Cu niște trăsături fine, simțeam că toate astea ascund ceva, dar stătea ceva în străfunduri. Era atât de uimitoare și amuzantă, mă făcea să amețesc. Am avut o întâlnire ciudată. Mi-a zâmbit drăgăstos, i-am întors zâmbetul. După o tăcere, mi-a vorbit și atunci... când furia mea ajunsese aproape de punctul maximal, am devenit mai dificil să mă concentrez asupra conversației.

– Care e specializarea ta specială?, mă întrebă ea.

– Educația generală, dar înclin spre contabilitate, răspund eu, observând cum ea se încrețise.

– Am înțeles că ei îi trebuie mulți bani.

* * *

Cursurile de dimineață au durat o veșnicie, nu aveam poftă să fug la cantină, dar trebuia să o întâlnesc pe Dorina acolo.

Mi-am aruncat privirea însoțită de o umbră de zâmbet. În acea zi, înregistrasem succes după succes. O zăresc pe Dorina ieșind de la cantină, privirile ni s-au întâlnit.

– Oricât aș studia pedagogia, nu e ceva care să-mi imtre în cap, se jelui Dorina, luându-l de mână pe Dorin.

– O să ne lămurim, am să te ajut s-o iubești. Ne vedem în auditoriu.

Dorina a deschis cartea la pagina corectă și ne-am apucat de lucru. Am trecut peste lucruri esențiale din acel capitol. I-am pus întrebări după întrebări. Ea mi-a răspuns corect și imediat.

– Ai câștigat o sărutare, se surâde.

– Nu mai glumi.

Despre lucrul nostru în afară de clasă au aflat unii profesori..

De astăzi, s-au aliniat la grupa noastră mulți studenți din alte grupe.

Clavdia Iacovlena ne-a lăudat și a zis că suntem buni de laudă.

În ziua următoare mă așez în cantina vis-a-vis cu Dorina, fără să mai stau pe gânduri. Ei, firesc și simplu, îi place să mă gădesc toată vremea în preajma ei, în afară de a fi nevoită să se împace cu ochii ieșiți din orbite a studenților și a profesorilor.

Îmi place de ea tot mai mult. Îmi venea din ce în ce mai greu să uit culoarea și forma ochilor. Dar ce piciorușe are!

Eu mă bucur de senzația aceea! A mă afla la cerul al șaptelea pe care o aveam ori de câte ori îmi zâmbea.

Am intrat amândoi în cantină, n-am văzut atâtea priviri holbate ca în trecut. De-acum, colegii se obișnuiau să ne vadă împreună în mod regulat.

Ea mi-a arătat un zâmbet vag de superioritate.

La dansuri, de exemplu, dădeam un spectacol și mă simțeam ațâțat de grația corpului ei. Ne învârteam așa de tare, părul ei îmi biciuia fața, dar eram așa de încordat și amortit, încât nu observam nimic în jur. Am ridicat-o cu putere în sus, ea s-a desprins dându-și mâinile deasupra capului. Când am aruncat-o încă o dată în aer, întregul bar mi-a zâmbit.

– Fuuu, ce căldură, îmi curge apa pe față.

Mâinile îmi erau umede, îmi alunecau de fiecare dată când încercam s-o ating.

Ne-am făcut loc prin lumea adunată în jurul nostru și am ieșit pe verandă la aer curat. Era prea plăcută senzația când o țineam în brațe. Am sărutat-o pe păr, care era lipicios și mi-am sprijinit obrazul de fruntea ei. Am respirat adânc, închizând ochii pentru o secundă. Ea mi-a întins mâna și i-am sărutat-o, mângâindu-i vârfulurile degetelor delicate.

– Fuuu... Gândul că aș putea rămâne singur cândva fără ea mă îmbolnăvea.

– Măine, Viorica pregătește referat, tema încă n-o cunosc.

Încă din timp, trebuia și eu să pregătesc o temă cât mai interesantă. Mă învârteam în pat și nu puteam să mi-o aleg.

– Alo, îngerașul meu, bună dimineața! E Dorin, strigă la fereastră.

– Te ajung, îmi beau cafeaua.

– Ooo, azi Viorica s-a pregătit ca un adevărat pedagog cu experiență. Uite, pe tablă a afișat un placaj, compus de ea, se vede, a subliniat Viorica Popa.

“Dragostea-i o patimă fierbinte,

Ce sufletul încearcă s-o alinte.

Tema: Povestea de dragoste a reginei Egiptului.

Regina Egiptului, Cleopatra, era o femeie, mai degrabă comună. Nu era o frumusețe răpitoare, dar avea un șarm aparte care vrăjea orice bărbat din jurul ei. Un exemplu ilustru este Cezar, cu care s-a iubit până la moartea acestuia. Octavian al Doilea, iubit care a încercat s-o convingă în puterea ei, spunea că Senatul Roman socotea că regina Egiptului nu este decât o femeie ispititoare și lacomă de putere, care a făcut din Octavian o marionetă.

Al treilea iubit, Antonio, și-a declarat intenția de a divorța de sora lui Octavian și de a se căsători cu Cleopatra, dar Octavian le-a declarat război celor doi îndrăgostiți.

Povestea lui de dragoste s-a terminat tragic.

În bătălia de la Actium, în vestul Greciei, flota lui Octavian, Antonio și Cleopatrei au fost zdrobite. Cei doi îndrăgostiți au fugit în Egipt. Într-o ultimă luptă, Antonio a primit o veste falsă cum

că iubita s-ar fi sinucis. Copleșit de durere, generalul roman s-a înjunghiat cu o sabie în abdomen. La auzul veștilor despre moartea lui Antonio, legenda spune că regina Cleopatra a primit un șarpe veninos în celulă, unde a fost întemnițată și ar fi lăsat să o muște la piept. Dar ca atare, nu se știa precis. Se fac cercetări.

Povestea de dragoste dintre Cleopatra și Antonio a inspirat numeroase filme.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.